

Plné texty článků lze objednat emailem na adrese studovna@npmk.cz

1.

Early childhood environmental education : a systematic review of the research literature / [Environmentální výchova v raném dětství : systematický přehled odborné literatury] / Nicole M. Ardoin, Alison W. Bowers -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research review -- ISSN 1747-938X -- Roč. [15], č. 31 (November) (2020), s. 1-16.

Environmentální výchova v raném dětství zaznamenává v poslední době velký rozvoj, a to vzhledem k současným problémům v oblasti životního prostředí a díky zájmu o zážitkovou pedagogiku pro malé děti. V článku je uveden systematický přehled empirických studií zaměřených na pedagogické postupy environmentálního vzdělávání v raném dětství. Zahrnuto bylo 66 studií v 25letém rozpětí. Účastníci těchto vzdělávacích programů pokrývali věkové rozhraní od narození do osmi let, přičemž většina projektů byla určena pro tříleté až šestileté děti. Výukové programy kromě environmentální gramotnosti rozvíjely také fyzické, kognitivní, sociální a emociální dovednosti dětí. Většina programů kladla důraz na pohyb a sociální interakci.

předškolní dítě ; předškolní věk ; předškolní výchova ; výchova v raném dětství ; mateřská škola ; ekologická výchova ; projektová metoda ; projekt ; pedagogika zážitku ; příroda ; prostředí ; ekologie ; ochrana životního prostředí ; pohyb ; pohybová výchova ; činnosti v přírodě ; kognitivní vývoj ; sociální dovednost ; citový vývoj ; sociální interakce ; analýza vědecké literatury ; Spojené státy americké ; věk 0-8 ; věk 3-6 ; 1995-2020

<http://katalog.npmk.cz/documents/519935>

2.

Escape education : a systematic review on escape rooms in education / [Únikové vzdělávání : systematický přehled únikových her ve vzdělávání] / Alice Veldkamp, Liesbeth van de Grint, Marie-Christine P. J. Knippels, Wouter R. van Joolingen -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research review -- ISSN 1747-938X -- Roč. [15], č. 31 (November) (2020), s. 1-17.

Nárůst oblíbenosti únikových her v posledních letech inspiroval učitele z celého světa k jejich zavádění do vzdělávacího prostředí. Studie informuje o současných postupech a zkušenostech s jejich implementací, popsány jsou vztahy mezi herním designem a vzdělávacími aspekty. Na rozdíl od rekreačních únikových her musí žáci ve vzdělávacích únikových hrách dokončit tuto časově omezenou a týmovou práci pomocí vzdělávacích úkolů. V závěru jsou uvedena doporučení pro pedagogy při vytváření a implementaci vzdělávacích únikových her do výuky.

hra ; projektová metoda ; projekt ; týmové vyučování ; časový faktor ; učitel ; pedagog ; pedagogický design ; příprava učitele na vyučování ; pedagogika zážitku ; znalost ; dovednost ; rozvíjení schopností ; únikové hry

<http://katalog.npmk.cz/documents/519947>

3.

Ferdinand Buisson and the emergence of pedagogical museums : clues of an international movement, nineteenth century / [Ferdinand Buisson a počátky pedagogických muzeí : mezinárodní hnutí v 19. století] / Zita Possamai – eng

In: Paedagogica historica -- ISSN 0030-9230 -- Roč. 57, č. 4 (August) (2021), s. 381-399.

Autorka analyzuje dokumenty z Pedagogického muzea v Paříži, zejména články Ferdinanda Buissona, kde se zaměřuje na francouzské zkušenosti. V polovině 19. století vzniklo mezinárodní společenství intelektuálů, pedagogů a veřejných činitelů, jejichž cílem bylo vytvářet pedagogická muzea a upevňovat jejich pozici. Článek dále informuje o cirkulacích, inspiracích, vhodnosti a výměně modelů mezi různými zeměmi. Pedagogická muzea začala vznikat zejména ve 2. polovině 19. století a fungovala na principu mezinárodních komparativních studií směřujících k vědeckému vzdělávání, jehož součástí tato muzea měla být.

muzeum ; pedagogická organizace ; historické hledisko ; vzdělávání ; Buisson, Ferdinand, ; Buisson, Ferdinand, ; Paříž (Francie) ; muzejní pedagogika ; muzejní sbírky ; pedagogické muzeum ; 19. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/519688>

4.

Is retell a valid measure of reading comprehension? / [Je převyprávění platným měřítkem porozumění textu?] / Yucheng Cao, Young-Suk Grace Kim -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research review -- ISSN 1747-938X -- Roč. 16, č. 32 (February) (2021), s. 1-18.

Převypravování čteného textu je často využíváno jako měřítko porozumění textu. V předloženém článku se autoři zabývali vztahem mezi převyprávěním a ostatními faktory měření u žáků z 1.-12. ročníků. Data z 23 studií ukázala mírný rozdíl mezi převyprávěním a chápáním textu, objevil se ale větší rozdíl, pokud byly jako měřítko použity doplňovačka nebo hádanka oproti zaškrtování správných odpovědí. Vztah mezi orálním převypravováním a porozuměním textu byl silnější, pokud byla použita širší nápověda. Tabulky prezentují kombinace dalších faktorů ovlivňujících míru porozumění a zapamatování si čtených textů.

čtení ; porozumění textu ; práce s textem ; vypravování ; působení ; komparace ; měření ; Spojené státy americké ; doplňovačky ; hádanky

<http://katalog.npmk.cz/documents/519905>

5.

Mature students' socio-economic backgrounds and their choices of Access to Higher Education courses / [Sociálně-ekonomické zázemí dospělých studentů a jejich výběr kurzů vysokoškolského vzdělávání] / Hugh Busher, Nalita James -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 44, č. 5-6 (June-August) (2020), s. 640-652.

Článek pojednává o vzdělanostním, sociálním a ekonomickém zázemí dospělých studentů a jejich přístupu k vysokoškolskému vzdělání (Access to Higher Education - AHE). Jak tyto faktory ovlivňují jejich výběr vysokých škol, na kterých chtějí studovat navzdory problémům a počáteční nedůvěře mnoha z nich ve své studijní schopnosti. Výsledky jsou založeny na zkušenostech dospělých studentů (počet 700) a národních souhrnných údajích o studentech AHE na sedmi vysokých školách dalšího vzdělávání v Anglii a Walesu. Studie využívala sociálně konstruktivistický pohled. Ukazuje se, že dospělí studenti potřebují podpurné učební prostředí, které je snadno dostupné a buduje jejich sebevědomí a kompetence nezávislých, ale spolupracujících studentů, kteří mohou dosáhnout svých aspirací i v roli manželů, živelů a pečovateli o děti.

vysoká škola ; vzdělávání ; cílové skupiny výchovy a vzdělávání ; dospělý ; vzdělávání dospělých ; socioekonomický status ; školní prostředí ; studentský život ; postoj studenta ; profesní aspirace ; psychologie učení ; motivace učení ; výběrové kritérium ; Anglie ; Wales

<http://katalog.npmk.cz/documents/520185>

6.

Motivácia pre výber učiteľského povolania a status učiteľa / [Motivation for choosing a teaching profession and teacher status] / Ľuboslava Sejčová – slo

In: Vychovávateľ -- ISSN 0139-6919 -- Roč. 68, č. 5-6 (máj - jún) (2020), s. 8-20.

Studie je v úvodu věnována historickému vývoji učitelské profese od začátku 20. století. Dále se autorka zamýšlí nad prestiží učitelského povolání, nad osobnostními charakteristikami učitelů a snaží se odhalit příčiny vysoké feminizace učitelské profese. Vývoj profesionální dráhy učitelů je objasňován jako proces vázaný na životní cyklus (volba profese, profesní start, adaptace, kariéra, stabilizace, profesní vyhasínání). Rizika práce učitele z psychologického hlediska zahrnují zejména otázku stresu a stav vyčerpanosti či vyhoření. Závěr studie informuje o stavu učitelské profese v Slovenské republice.

učitel ; profese ; status povolání ; učitelský status ; pedagogické povolání ; pracovní podmínky učitelů ; volba povolání ; ženské povolání ; učitelka ; gender ; pedagog ; profesní dráha ; průběh kariéry ; motivace ; historické hledisko ; prestiž ; feminizace ; stres ; přetěžování ; syndrom

vyhoření ; životní cyklus ; Slovensko ; osobnostní charakteristiky ; psychologické hledisko ; 20.-21. století

<http://katalog.npmk.cz/documents/520084>

7.

On their own? : the work-related social interactions and turnover of new teachers / [Sami? : sociální kontakty na pracovišti a fluktuace nových učitelů] / Matthew Shirrell -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: American journal of education -- ISSN 0195-6744 -- Roč. 127, č. 3 (May 2021) (2020/2021), s. 399-439.

Sociální vztahy na pracovišti hrají klíčovou roli v setrvání na škole a v efektivitě nových učitelů. Neexistuje mnoho výzkumů o změnách v těchto pracovních sítích v postupujícím čase. Autor sbíral data ze 14 základních škol zabývajících se radami pro výuku, kterých se začínajícím učitelům dostalo od kolegů. Z výsledků vyplynulo, že noví učitelé se nacházejí na relativní periférii zájmu ze strany kolegů, na počátku kariéry dostávají stále stejné rady vhodné pro výkon povolání a že jejich časté vyhledávání pomoci u kolegů předpovídá ukončení pracovního poměru ve škole v příštím roce.

učitel ; začínající učitel ; pomoc ; interpersonální vztahy ; sociální interakce ; sociální komunikace ; základní škola ; Spojené státy americké ; vztahy na pracovišti ; kolegiální poradenství ; kolegiální učení učitelů ; retence ; fluktuace

<http://katalog.npmk.cz/documents/520221>

8.

A review on the accuracy of teacher judgement / [Přehled přesnosti v posuzování žáků učiteli] / Detlef Urhahne, Lisette Wijnia -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Educational research review -- ISSN 1747-938X -- Roč. 16, č. 32 (February) (2021), s. 1-26.

V každodenním životě školy potřebují učitelé celou škálu kompetencí v oblasti posuzování studentů, aby odhalili jejich charakteristiky, učení a požadavky na zadávání úkolů. Předložený článek nabízí přehled metodických, empirických, teoretických a praktických znalostí za 40 let výzkumu na téma přesnost posuzování žáků ze strany učitele. Ukázalo se například, že učitelé přisuzují velký význam výsledkům žáků ve standardních testech a že přesnost posudků učitele má vliv na výuku i učení školáka. Jsou popsány teoretické přístupy, které vysvětlují empirické výsledky a popisují, jak zlepšit přesnost posuzování žáka učitelem.

posudek ; hodnocení žáka ; vztah učitel-žák ; empirický výzkum ; výzkum ; výuka ; učení ; žák ; standardizovaný test ; způsobilost ; učitel ; úsudek ; usuzování ; výsledek výzkumu ; Nizozemsko ; přesnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/519854>

9.

Screening for slow reading acquisition in Norway and Finland – a quest for context specific predictors / [Screening příčin pomalého čtení v Norsku a Finsku – hledání kontextu specifických prediktorů] / Oddny Judith Solheim, Minna Torppa, Per Henning Uppstad, Marja-Kristiina Lerkkanen -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Scandinavian journal of educational research -- ISSN 0031-3831 -- Roč. 65, č. 4 (June) (2021), s. 584-600.

Včasná identifikace dětí s rizikem rozvoje obtíží při čtení je zásadní pro včasné a účinné intervence. V předložené studii autoři porovnávali vzorce longitudinální predikce v Norsku a ve Finsku. Tyto dvě země se liší pravopisem (polotransparentní versus transparentní), věkem při vstupu do školy a stylem předprimárního vzdělávání. Znalost písmen, izolace fonémů a rychlé automatizované pojmenování (RAN) byly v norském vzorku jedinečnými prediktory. Prediktory ve finském vzorku byly pohlaví, prolínání fonémů, RAN a stav čtení. Studie prokázala, že existují rozdíly v předčtenářských a čtenářských dovednostech mezi norskými a finskými žáky při vstupu do školy. Prediktivní model identifikoval výrazně více finských než norských špatných čtenářů (46,2 % oproti 27,9 %).

základní škola ; první stupeň ; žák ; čtení ; počáteční čtení ; rychlost čtení ; zaostávání v učení ; obtíže při čtení ; srovnávací analýza ; komparace ; výzkumná technika ; prognóza ; Norsko ; Finsko

<http://katalog.npmk.cz/documents/519703>

10.

Schriftspracherwerb - eine Frage der Methode? Jein! : methodische Ansätze im Schriftspracherwerb in der Diskussion / [Osvojení si psaného jazyka - otázka metody? Ano! : diskutované metodické přístupy k osvojování psaného jazyka] / Anja Wildemann -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Deutsch -- ISSN 1616-7112 -- Roč. 2021, č. 69 (1.Quartal) (2021), s. 4-7.

Snahy o nejlepší metodu, jak naučit žáky číst a psát, mají dlouhou historii. Autorka článku představuje různé metodické přístupy k výuce a učení čtení a psaní v 1. a 2. ročníku, a to od syntetické a analytické metody k reformním pedagogickým přístupům, jakými jsou přístup založený na jazykovém prožitku nebo čtení prostřednictvím psaní.

základní škola ; první stupeň ; psaní ; psaný jazyk ; čtení ; metodika ; žák ; vyučovací metoda ; reformní pedagogika ; historické hledisko ; jazyk ; učení ; ročník 1-2 ; analytická metoda ; syntetická metoda

<http://katalog.npmk.cz/documents/520193>

11.

Skizzen und Zeichnungen als Erkenntniswerkzeuge : beim Sachrechnen zum Zeichnen anregen und dann? / [Náčrty a kreslení jako nástroje poznání : podporovat kreslení při řešení slovních úloh a potom?] / Nina Sturm -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschulunterricht Mathematik -- ISSN 1865-4983 -- Roč. 67, č. 2 (Mai) (2020), s. 4-9.

Autorka článku analyzuje nejčastější problémy při řešení slovních úloh v matematice na prvním stupni základních škol. Věnuje je potenciálu, jaký mají náčrty a kreslení při výpočtu slovních úloh. Uvedeny jsou konkrétní příklady úloh i náčrtů či kreslených obrázků k nim.

matematika ; poznání ; analýza ; řešení úloh ; základní škola ; první stupeň ; náčrty ; kreslení ; slovní úlohy

<http://katalog.npmk.cz/documents/520265>

12.

Social excursions during the in-between spaces of lessons : students' smartphone use in the Upper Secondary School classroom / [Společenské exkurze v mezidobí průběhu vyučování : používání chytrého telefonu studenty střední školy při výuce] / Christina Olin-Scheller, Marie Tanner, Stig-Börje Asplund, Janne Kontio, Peter Wikström -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Scandinavian journal of educational research -- ISSN 0031-3831 -- Roč. 65, č. 4 (June) (2021), s. 615-632.

Autoři se zaměřují na používání smartphonu studenty během výuky, které je ve švédských školách povoleno. Cílem studie bylo prohloubit povědomí o tom, kdy a proč k tomuto používání dochází. Data se skládají z analýzy chování 20 studentů v 9 středních školách a obsahují 70 h video materiálu. Výsledky ukazují, že používání smartphonů se nejčastěji vyskytuje v „mezidobí“, kdy vyučovací činnost nevyžaduje plnou pozornost studenta. Na základě výzkumu autoři tvrdí, že využití telefonu může být do značné míry vnímáno jako „společenská exkurze“, která je integrována do společenského řádu třídy.

střední škola ; žák ; chování žáka ; mobilní technologie ; školní prostředí ; vyučovací hodina ; sociální chování ; školní řád ; Švédsko ; telefon

<http://katalog.npmk.cz/documents/519670>

13.

Student retention and engagement in higher education / [Udržitelnost studentů a jejich zapojení do vysokoškolského vzdělávání] / Malcolm Tight -- eng -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Journal of further and higher education -- ISSN 0309-877X -- Roč. 44, č. 5-6 (June-August) (2020), s. 689-704.

Vysoké školy, katedry i jednotliví akademici se dlouhodobě zabývají snahou zajistit, aby studenti úspěšně dokončili svá studia a aby podali ty nejlepší studijní výkony. Tyto dva pojmy jsou obsaženy v konceptech udržitelnosti studentů ve vysokoškolském vzdělávání a jejich zapojení do studia. Článek podává systematický přehled výzkumů, které se těmito koncepty zabývají. Pojednává o původu a významu těchto pojmů, o jejich vzájemném vztahu, o jejich aplikaci v praxi, o problémech a kritice, která se objevila. Koncepty jsou považovány za alternativní způsoby vidění a zkoumání stejného základního problému.

vysoká škola ; vysokoškolské studium ; vysokoškolské vzdělání ; student ; výzkum ; výsledek výzkumu ; dovednost studovat ; motivace výkonu ; ukončení školy ; nedokončení studia ; podmínky učení ; analýza vědecké literatury ; retence

<http://katalog.npmk.cz/documents/520190>

14.

Vernetzt und systemisch denken lernen : über Fähigkeiten zum Umgang mit Komplexität / [Učení se propojenému a systémovému myšlení : o dovednostech komplexního přístupu] / Claudia Schomaker -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschule Sachunterricht -- ISSN 1437-319X -- Roč. 2021, č. 89 (1.Quartal) (2021), s. 4-8.

Žáci prvního stupně základní školy jsou již schopni rozpoznat složitost komplexních témat, pochopit různé pohledy na dané téma, dát je do vzájemných souvislostí a řešit vícerozměrné problémy diferencovanými způsoby. Tato schopnost je ve stále složitějším světě nepostradatelná a má smysl ji podporovat také v hodinách přírodních věd na základní škole. Článek přináší metodické návody k jejímu rozvoji.

základní škola ; první stupeň ; věcné vyučování ; vyučovací hodina ; přírodovědný předmět ; diference ; žák ; myšlení ; metodika ; systémový přístup ; schopnost ; souvislosti ; komplexnost

<http://katalog.npmk.cz/documents/520188>

15.

Von der Hand in den Kopf : zur Bedeutung, Entwicklung und Förderung von räumlichem Vorstellungsvermögen / [Od ruky do hlavy : k významu, rozvoji a podpoře prostorové představivosti] / Caren Feskorn, Nina Bohlmann -- ger -- Obsahuje bibliografické odkazy

In: Grundschulunterricht Mathematik -- ISSN 1865-4983 -- Roč. 67, č. 1 (Februar) (2020), s. 4-8.

V trojdimenzním prostoru, v němž žijeme, vyvstává naléhavost dovednosti prostorové představivosti, kterou je třeba rozvíjet již v dětském věku. Článek, který uvádí číslo časopisu věnované této oblasti, se věnuje pojmu prostorová představivost i metodám její podpory u žáků základních škol.

matematika ; vnímání prostoru ; význam ; pojem ; pedagogická podpora ; dovednost ; vyučovací metoda ; představivost ; základní škola ; dětství ; žák

<http://katalog.npmk.cz/documents/520264>